

Quæstionum, Et Resolutionvm Legalium Libri Duo

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1683

Cap. XCVII. Contractus annui redditus, utrùm sit nullus ex eo quod fuit conceptus ex arreragiis annorum præcedentium. Item utrùm sit licitum creditori annui redditus accipere pignora pro securitate ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98367](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98367)

15 Et ex his resolvuntur dubia in contrarium allata; quia ex tali promissione non aufertur libera facultas testandi patri, sicut dum vigore *l. hac editali*, illi prohibetur plus relinquere uni quam alteri. Neque dicta promissio potest dici contra bonos mores, cum sit conformis aequitati iustis, & ordinationibus Regiis, & plurimorum Doctorum opinioni, favetque liberis primi matrimonii: juxta tradita per Thesaur. dicta decis. 170. n. 17.

16 Quod attinet ad *consil.* Decii 184. Responsio clara est apud Purpurat. dicto *consil.* 402. n. 2. quod doctrina illa non habet locum quando promissio incipit à promittente, executio vero incipit ab hærede, ut supra explicatum fuit.

17 Postremo, quod opponitur, reservationem nihil operari, verum est quando contrahens remanet in simplicibus terminis reservationis: aliud est quando reservatio transit in dispositionem, prout hic, quia pater in executionem dictæ reservationis processit ad dispositionem in dicto instrumento declarationis. Menoch. *conf.* 341. num. 22. *versic. tertius casus*, post Craver. *conf.* 211. num. ult. & alios apud ipsum citatos. † Et certum est, dispositionem factam in executionem præcedentis reservationis, retrahi ad illius tempus; & ab ipso initio pro facta haberi debere, præsertim cum tempore intermedio, inter primam donationem, & declarationem, nullum jus fuisset quæsitum liberis primi matrimonii, quod solum prætendunt vigore testamenti postea confecti: quod optime explicat Francisc. Merlin. *controvers.* centur. 2. c. 9. per tot.

18 Et certum est, dispositionem factam in executionem præcedentis reservationis, retrahi ad illius tempus; & ab ipso initio pro facta haberi debere, præsertim cum tempore intermedio, inter primam donationem, & declarationem, nullum jus fuisset quæsitum liberis primi matrimonii, quod solum prætendunt vigore testamenti postea confecti: quod optime explicat Francisc. Merlin. *controvers.* centur. 2. c. 9. per tot.

19 Decisio vero Ludovici 85. num. 11. & aliæ similes, quibus dicitur reservationem substitutionis debere duntaxat intelligi de successione ab intestato, intelligenda est ut locum habeat quando ipsemet filius sibi jus successionis reservat, non autem quando pater sibi reservat facultatem disponendi: nam tunc illa reservatio intelligitur propriè de dispositione expressa; impropriè vero de tacita, quæ fit dum reservans moritur sine testamento. Menoch. *lib.* 4. præsumpt. 27. per tot. Rot. decis. 163. num. 14. part. 7. recent.

Et ex his respondi dictam declarationem à patre factam quinquennio post donationem matrimonialem in favorem filii primi matrimonii, validam esse, nec per liberos secundi matrimonii impugnari posse. Et secundum hæc scripta judicatum fuit per supremam curiam Parlamenti Auriacensis, Clarissimo & Excellentissimo Domino de Servan Præsidente, viro ut eruditione, ita & integritate conspicuo, in causa D. Guillelmi de Ruat, contra D. Bartholomæum de Ruat, his verbis.

La Cour en enterinant la requeste dudit Guillaume Ruat, condamne ledit Barthelemy Ruat à luy vuider la moitié des biens & heritages dudit defunt Guillaume Ruat, suivant le partage qui en sera fait entre lesdites parties par Experts, desquels elles conviendront; ou qui à défaut de ce seront pris d'office par le Commissaire executeur de l'arrest: Et qu'à ces fins exhibera audit Guillaume le livre de raison & tous autres actes & documents de l'heritage dudit defunt Guillaume, toutes les fois que besoin sera, pour en tirer par ledit demandeur telles instructions qu'il avisera, avec restitution des fruits dès le décès dudit feu Guillaume, faites au préalable les detractions & imputations qui doivent estre faites de droit. En rapportant & conferant par ledit Guillaume demandeur au corps des biens dudit feu Guillaume, tout ce qui avoit esté par luy donné à feu Lonsy Ruat son fils, Pere dudit demandeur, en son contract de Mariage, ou leur legitime va-

leur, avec semblable restitution des fruits dès le décès dudit Guillaume, &c.

Publié à la Barre du Parlement d'Orange, le 26. jour de May 1648.

CAPVT XC VII.

Contractus annui redditus, utrum sit nullus ex eo, quod fuit conceptus ex arreragiis annorum præcedentium. Item utrum sit licitum creditori annui redditus accipere pignora pro sui securitate. Denique utrum census impositio sit valida, quando facta fuit super re aliena, vel non libera, quando dominus illius rei postea consensit, vel quando supersunt alia bona sufficientia pro securitate creditoris.

SVM MARI VM.

- 1 Interesse alterius interesse non debetur.
- 2 Censum ex censibus decursis conceptum invalidum esse, multi DD. existimant.
- 3 Contrarium verius est, quando agitur de vero interesse debito.
- 4 Si debitor annui redditus non solvat pensiones currentes, condemnandus etiam est ad interesse illarum, probatis requisitis.
- 5 In censu verum debitum præcedens, vim habeat numerationis, ubi Bulla non est recepta.
- 6 Censu decursus cessante Bulla in sortem converti posse verius est, dummodo cesset depravata intentio.
- 7 Interesse debetur ex alio interesse calculato.
- 8 Pignora capi possunt pro securitate census annui, quando adest spes lutionis; secus si illa spes non adsit.
- 9 Pignora multo magis capi possunt pro securitate annui redditus, in locis ubi Bulla Pii V. non est in usu.
- 10 Impositio census super re aliena validatur, si dominus illius rei consensum postea præbeat, vel alia sine bona æquivalentia hypothecata.
- 11 Idem obtinet, si non quidem res sit aliena, sed alicui restitutioni obnoxia.
- 12 Si tamen censum imponens dolose se gesserit, potest agi ad sortis restitutionem, loco damnorum & interesse, & ad contractus annulationem.
- 13 Si quis scienter super re aliena tanquam propria censum imposuerit, consensus proprietarii superveniens non reddit validum illum contractum.
- 14 Intellige ut locum habeant prædicta ex mente aliquorum, si census fuerit impositus super certo prædio; non autem generaliter, quando super omnibus bonis debitoris, vel super pluribus aliis prædiis idoneis.
- 15 Sed tamen hoc casu unum saltem prædium cum suis censibus debet designari.
- 16 Designationem certi prædii cum suis censibus, etiam ubi Bulla Pii V. non est recepta, esse necessariam in censu, quidam tenent.
- 17 Designationem certi prædii cum suis censibus in locis ubi Bulla Pii V. non est in usu, necessariam non esse, verius est.

Contractus

Contractus annui redditus tribus ex capitibus impugnabatur. Primo sub eo praeceptum quod pars dicti census concepta fuerit ex arretragiis seu reliquis alterius anni redditus. Secundo, quod emptor pro sua securitate habere voluerit pignora prae manibus, quod dicebatur quodammodo sapere usuram, vel alium contractum illicitum. Tercio ex eo, quod super alienis bonis absque consensu domini impositus reperiebatur.

- Quoad primum caput, cum in his partibus Bulla Pii V. de censibus non observetur, ut aliis diximus, & dictus annui redditus venditor verè & realiter deberet pensiones illas decimas; verius est contractum non potuisse ex illo capite impugnari. Licet enim generaliter sit regula, quod fructus fructuum, & interesse alterius interesse non debeat, exceptis certis casibus, *fin. ff. de peric. & commod. rei vendit. & l. fin. 2. Cod. de usur. rei. iudic.* Adeo ut non desint Doctores qui contractus ex censibus decurtis conceptos, invalidos esse censuerint, ut Madius, in *tract. de cens. requisit. versic. ad decimum septimum*. Manent, de *ur. contract. libell. quest. 6. num. 24.* & alii quos recensent Giurb. *decis. Sicil. 24. n. 3.*
- Tamen DD. illi loquuntur ferè omnes in terminis dictae Bullae Pii V. quae realem & actualem exigat numerationem pecuniae; sed cessante Bulla, contrarium verius est; quia illud interesse non amplius est interesse, sed fors principalis; quamvis aliud sit quando ageretur de alio interesse usurario, aut quod iure actionis minimè deberetur. Gratian. *discept. forens. cap. 224. num. 48.* & 52. Gaspar Roderic. de *annuis reddit. lib. 3. quest. 7. num. 28. versic.*
- Secundo limita, ut licet si debitor annui redditus non solvat singulis annis, & condemnationem expectet, etiam ad interesse istius summae procedentis ex reliquis annui census condemnandus sit, probatis requisitis. Vtil. ad *Afflic. decis. 291. num. 6.* & ibi Pisanell. necnon Thesaur. *Ion. lib. 1. quest. 32. num. ult. in fin.* ubi dicit sufficere, quod loco numerationis per Bullam requisita, detur in solarum pro censu debitum praecedens; quod & voluit Sord. *consil. 162. n. 38.* quamvis propter Bullae praefata verba, opinio Sordi sit dubia, & eam impugnet Gratian. *discept. forens. cap. 853. num. 36.* nisi tamen census esset constitutus ante Bullam, vel in loco ubi Bulla non est recepta. Gratian. *ibidem, num. 35.* Rota apud Censum 6 *decis. 92. num. 5.* & 6. Et ideo contractum esse validum, cessante Bulla, quamvis redditus decurti in sortem conversi fuerint, iudicatum refert Peregr. de *ur. fisc. lib. 6. tit. 7. num. 33. in fin. versic. vidi tamen posterioribus*. Mut. *decis. Sicil. 73. num. 8.* ubi hanc dicit esse tutissimam & facilem opinionem. Giurb. *decis. 24. num. 34.* quia fructus induunt naturam sortis. Roderic. de *annuis reddit. lib. 3. quest. 7. num. 28.* Giurba dicta *decis. 24. num. 38.* Quod maximè procedit quando interesse decurtum est notabilis quantitatis, Vtil. ad dictam *decis. 291. num. 6.* Cavalcan. *decis. 21. num. 30. part. 1. dummodo* (inquit) absit depravata intentio; & *decis. 14. num. 24.* Cost. de *rata, quest. 142. num. 13.* Qui generaliter dicunt interesse deberi ex alio interesse calculato; sed in propriis terminis idem quod supra, tenet Mastrill. *decis. 162. num. 19.*
- Quod attinet ad secundum caput, non propterea minus creditor potest recipere fructus decurtos & in futurum decurrendos, quamvis pignora pro sua securitate acceperit; quia licet aliqui DD. contrarium existiment, tamen intelligendi sunt quando non adest spes redhibitionis; & hoc cognitum est tam debitori quam creditori, secus est quando adest spes probabilis

reluicionis, ut explicat Duard. in *tract. de censib. 6. quest. 44. in 1. & 2. conclus.* quia dum nulla adest spes reluicionis, perinde est ac si pignora fuissent alienata; & per consequens non possunt haberi simul pignora, & exigi redditus. Quod enim sit vera alienatio, probatur ex traditis per Pacif. de *saluian. interdicto, in specul. 3. capit. 2. numero. 41.* & in illis terminis loquitur Cens. in *tract. de censib. quest. 60. num. 44. & 45.* dicens hoc casu perinde esse, ac si census esset extinctus, & redemptus; & *quest. 107. n. 29.* Ultra quod 9 loquitur in terminis Bullae, quae apud nos vsu recepta non est; & ita doctrinam Censij intelligit Duard. dicta *quest. 44. maxime num. 10. versic. & quamvis contrarium*.

In tercio capite verum est, census impositionem factam super re aliena, vel non libera, sustineri, si dominus illius rei consentiat, vel alia bona sufficientia sint obligata; ut de primo Cens. *quest. 14.* Rota apud eundem, *decis. 13. num. 1.* Duard. de *censib. 5. 1. quest. 25. num. 2. 1.* De secundo, Foller de *censib. num. 18.* Pacif. *decis. 83. num. 15.* Cens. *decis. 57. numero 6. & 64. numero 1.* Rota in *recent. decis. 571. numero 3. part. 1.* quae fuit confirmata *decis. 620. numero 3. part. 2. recent.* Mangil. de *cens. quest. 83. numero 30.*

Hec vera sunt quando agitur de simplici impositione census super re aliena; sed quando quis censum imposuit dolose super re aliena, tanquam propria, contractus nullus est; & emptor potest agere ad restitutionem sortis, loco damnorum & interesse; Ludov. *decis. 88. n. 3. & 10. & decis. 564. numero 5.* Quod procedit etiam in locis ubi Bulla Pii V. non est recepta. Duard. de *censib. 5. 1. quest. 15. numero 18.*

Sed quod plus est hoc casu, quando quis per mendacium censum imposuit super re aliena tanquam propria, consensus veri domini superueniens non conualidat impositionem census nulliter factam, invito & reclamante census emptore. Giurb. *decis. 24. num. 1. & 2.* dolus enim qui dedit causam contractui, illum reddit nullum, l. & eleganter, in *princip. ff. de dolo* quia alioquin emptor non fuisset empturus, l. qui haret, in *princip. versic. est in potestate, ff. de except. rei iudic.* Seraph. *decis. 1175. n. 3.* & in puncto casus propositi, Gratian. *discept. forens. cap. 175. num. 22. & 23. & decis. 13. num. 18. 19. & 24.* Cens. de *censib. quest. 106. num. 9. & quest. 42. numero 21.*

Sed tamen doctrinae superius allatae locum habent, quando census fuit impositus super certo praedio; non autem quando generaliter super bonis debitoris, vel super pluribus bonis stabilibus sufficientibus, verè ad venditorem census pertinentibus; tunc enim sustineretur, & validus esset census, ut patet ex dicta *decis. Rota 571. num. 3. part. 1. recent. & decis. 620. num. 3. part. 2.* Gratian. *capit. 777. num. 7.* Intelligendo tamen, ut saltem unum praedium verè pertinens ad venditorem, fuerit designatum, ut dicit Bocac. de *censib. part. 1. numero 38. 39. & 41.* Sord. *consil. 318. num. 6. versic. ad id verò.* Quia etiam in locis ubi Bulla Pii V. non est recepta, designationem certi fundi cum confinibus esse necessariam, quamvis adest generalis bonorum obligatio, ex ipsi Martini & Calixti constitutionibus, tenuit Censius *quest. 40. numero 4. & 24.*

Sed quidquid dicant praefati DD. census potest generaliter constitui super omnibus bonis debitoris, etiam si non designentur cum suis confinibus. Duard. de *censib. 5. 1. quest. 4. num. 22. & 23. & eodem 5. 1. quest.*

quasi. §. 1. num. 4. Arque ita passim in his partibus observatur ab antiquissimo tempore: & ideo contractus non annullatur, quanvis unum prædium indebitè fuerit designatum, nisi ut dictum est, probeatur verus dolus, dummodo alia prædia & bona generaliter obligata, sint idonea & sufficientia pro securitate creditoris.

CAPVT XCIII.

Ostenditur ex communi Doctorum opinione, liberos in conditione positos in contractibus, non esse dispositivè vocatos, nisi concurrentibus legitimis conjecturis: neque quoad hoc fieri debere differentiam inter contractus & ultimas voluntates, & eodem modo in contractibus, sicut in testamentis filios censerè positos in conditione duntaxat ad excludendum substitutos; non autem ut ipsi includantur: Et conditionem si sine liberis, appositam esse favore donatarii, & in odium substituti; non autem ut donatarius vocetur. Ostenditur non posse hoc casu duci argumentum à contrario sensu; & si duceretur, esse erroneum: Et quomodo dictum argumentum à contrario sensu procedere possit.

S V M M A R I V M.

- 1 Filii in conditione positi, non censentur dispositivè vocati ex eo solo, quod positi fuerint in conditione in contractu: sed præterea necesse est, ut concurrant conjecturae sufficientes: ex veriori & receptiori sententia.
- 2 Conditiones appositæ in contractu donationis censentur potius appositæ ad excludendum substitutos, quam ad includendum positos in conditione.
- 3 Filii in conditione positi in contractibus, non possunt alienata revocare; sed pater donatarius potest de bonis donatis ad libitum disponere.
- 4 Filii in contractibus ponuntur principaliter in conditione favore gravati, & in odium substitutorum.
- 5 Sicut in statutis, ita & in pactis, filii in conditione positi non censentur vocati.
- 6 Statutum Urbis vult filios in conditione positos censerè vocatos, quod effecit ut Rota nonnunquam pro illorum vocatione in contractibus judicaverit.
- 7 Ex actibus conditionalibus regulariter non inducitur aliqua dispositio, vel conventio.
- 8 Filii habent jus tantum in spe, quando sunt positi in conditione, etiam in contractibus: id est, quantum patri succedant ex testamento, vel ab intestato.
- 9 Argumentum à contrario sensu debet stricte & secundum limites verborum accipi.
- 10 Ex argumento à contrario sensu non potest colligi dispositio, sed duntaxat exclusio.
- 11 Datur medium inter excludere, & vocare.
- 12 Non valet consequentia, si ex eo quod filii sine li-

beris decedentibus facta fuerit substitutio, inferatur ipsos filios esse vocatos.

- 13 Ostenditur quod tria specialia contra juris dispositionem in eodem casu concurrerent, si argumentum à contrario sensu non caperetur præciè juxta limites verborum.
- 14 Ex eo quod favore donatarii constitutum est, non debet capi consequentia in odium ipsius.
- 15 Positi in conditione in statutis, non censentur dispositivè vocati; sed tantum ad excludendum eum, qui succedere deberet in defectum ipsorum.
- 16 Rota Romana judicavit, filios positos in conditione in contractibus, non censerè dispositivè vocatos, nisi concurrentibus conjecturis legitimis, eodem modo quo in testamentis.

Donatione facta sorori cum substitutione Monasterii, si ipsa sine liberis decederet, ipsa sorore pro se, & suis heredibus, & successoribus quibuscunque stipulante: Dubitatum fuit, utrum liberi in conditione positi in illo contractu essent dispositivè vocati. In qua questione Dixi, quanvis ageretur de contractu, liberos non esse dispositivè vocatos, nisi concurrant vocationis conjecturae, ita ut non debeat fieri differentia inter testamenta, & ultimas voluntates; & ad hoc in medium adduxi Doctores sequentes.

- 1 Bart. in l. cum dotem, num. 9. & 10. ff. solat. matrim.
- 2 Bald. in l. hereditariis, n. 10. & sequent. C. de hereditat. actionib.
- 3 Alciat. in l. Lucius, ff. de heredib. instiit.
- 4 Castrenf. in dicta l. si cum dotem, num. 9. ff. solat. matrim. vers. secundo casu.
- 5 Angelus in dicta l. si cum dotem, n. 2. vers. finaliter dixit.
- 6 Alexander in eadem l. n. 16. vers. quam secundo modo limita.
- 7 Sanch. in l. heredes mei, §. cum ita, n. 72. ff. ad Trebell.
- 8 Purpurat. in l. 1. n. 684. ff. de offic. eius cui mandata est iurisdictio.
- 9 Barbol. in dicta l. si cum dotem, num. 34. & sequentibus.
- 10 Rustic. de filiis in condit. post. part. 1. cap. 3. num. 7.
- 11 Mantica de tacit. convent. lib. 2. tit. 14. n. 19.
- 12 Francisc. Marc. part. 2. decis. 22. n. 2.
- 13 Cravera videndus conf. 288. n. 3.
- 14 Ludov. Bellus, conf. 118. n. 11. ubi testatur de magis communi.
- 15 Socin. Jun. conf. 108. n. 34. vol. 2.
- 16 Papon. notari. tit. de fideicom. substit. vers. Augustinus ont.
- 17 Ruin. conf. 99. n. 14. lib. 1.
- 18 Galgan. de condit. & demonstr. part. 2. c. 1. §. 97. num. 15.
- 19 Pileus q. illustr. 54. ubi ita decisum testatur.
- 20 Ferrer. ad Guid. Pap. q. 39. ubi ita judicatum testatur in Curia Tholosana.
- 21 Barti de success. lib. 3. c. 2. n. 28. ubi ita judicatum refert.
- 22 Peregr. de fideicom. art. 28. num. 29. ubi postquam illam sententiam tenuisset in prima impressione, eandem confirmat in nova additione per ipsum facta.
- 23 Fontanel. de pact. nuptial. claus. 4. glos. 24. numero 15.
- 24 Cancercius lib. 1. var. resol. c. 1. n. 102. in novis quos